

ÚRSKURÐARNEFND Í VÁTRYGGINGAMÁLUM

Fjármálaeftirlitið · Suðurlandsbraut 32 · 108 Reykjavík · Sími: 525 2700 · Fax: 525 2727

Mál nr. 46/2000

M

og

Vátryggingafélagið X v/ábyrgðartryggingar vélgröfu.

Óhapp er útveggur bogaskemmu hrundi.

Gögn.

1. Málskot móttakið 16.2.2000.
2. Niðurstaða Tjónanefndar vátryggingarfélaganna í máli nr. 69/2000.
3. Tjónstilkynningar, dags. 21.11.1999.
4. Útskrift úr tjónsannál X þann 23.11.1999.
5. Útskrift af tölvupósti, dags. 25.11.1999 og 20.12.1999.
6. Upplýsingar frá Fasteignamati ríkisins um jarðirnar B og C.
7. Ljósmyndir.
8. Skilmálar.
9. Skýrsla bæjartæknifræðings, dags. 10.2.2000.
10. Skýrsla stjórnanda vélgröfu, dags. í febrúar 2000.
11. Bréf X, dags. 3.1.2000 og 22.2.2000.
12. Bréf úrskurðarnefndar til málskotsaðila, dags. 14.3.2000.
13. Bréf málskotsaðila til nefndarinnar, dags. 20.3.2000.

Málsatvik.

Þann 21.11.1999 var unnið við að grafa fyrir svokallaðri drenlögn meðfram grunni bogaskemmu við bæinn C í sveitarfélaginu S. Skemman mun vera í eigu málskotsaðila M, en við gröftinn var notuð vélgrafa í eigu A, bróður M, og stjórnaði hann gröfunni. Munu þeir bræður hafa unnið að verkinu í sameiningu, en A lagt á ráðin hversu djúpt var grafið. Svo virðist sem A hafi grafið um 20 cm niður fyrir grunninn samkvæmt ráðgjöf sem hann hafði fengið um gröft fyrir drenlögn við íbúðarhús. Þar sem skurður endaði hafi þurft að beita skóflu gröfunnar þvert á vegginn. Hafi þá e.t.v. verið “tekið of nærri honum” og skóflan rekist eitthvað í vegginn. Þar hafi byrjað að hrynja úr veggnum. Kvaðst A hafa lokið greftrinum og verið að setja sand við austurhluta veggisins þegar hann hafi sprungið fram.

Umræddri skemmu er í gögnum málsins lýst þannig að um sé að ræða gamalt fjárhús sem hafi verið tekið til nota sem vélageymsla. Þarna hafi verið um 130 til 150 cm djúpur áburðarkjallari. Grindur hafi verið fjarlægðar og síðan steipt í gólfið, en það ekki bundið út í veggina. Þegar húsið var byggt mun engin “kaka” hafa verið undir og lítil eða engin járnabinding í veggjum.

Bæjartæknifræðingur hjá S var fenginn til að skoða vegginn. Samkvæmt skýrslu hans mun steypujárn hafa verið sjáanlegt efst og neðst í veggnum, en að öðru leyti hafi ekki verið unnt að meta hversu mikið járn var í honum. Þá segir að við eðlilegar aðstæður ætti veggur að standa þótt grafið sé frá honum, en allir veggir leiti út vegna þrýstings frá þaki.

A keypti frjálsa ábyrgðartryggingu hjá X. Í sérstakri skýrslu A segir að hann telji sig bera ábyrgð á því hvernig tókst til, þar sem hann hafi stjórnað verkinu. Það hafi farið þannig fram að hann hafi mokað uppgreftrinum upp á sturtuvagn sem M hafi svo ekið á brott. Á meðan hafi hann grafið og einnig ákveðið hversu djúpt var grafið. Þá taldi A að veggurinn hafi gefið sig við það að grafan rakst í hann.

Í tjónsannál X segir að það sé skoðun þeirra sem fóru á vettvang að óvarlegt hafi verið að moka frá öllum veggnum og þar að auki niður fyrir hann og “vera svo að bröлта með gröfu við vegginn sem orsakar titring og jafnvel högg í hann.” Í bréfi félagsins til úrskurðarnefndar er því haldið fram að þeir M og A búi á sömu jörð, nýti sömu útihús, séu að hluta með sameiginlegan búskap

og vinni saman við búið. Þá hafi svo nán samvinna verið með þeim A og M við verkið og umgjörð þess að ekki verði skilin í sundur ábyrgð þessara aðila og því verði ekki gerður greinarmunur á ábyrgð hvors um sig. Verkið hafi þeir A og M unnið sameiginlega í þágu þeirra beggja og verkstjórn hafi verið í beggja höndum. Af þeirri ástæðu geti A ekki borið ábyrgð umfram M. Þá er því haldið fram af félaginu að ábyrgðartrygging A nái ekki til tjónsins með vísan til 5. gr. skilmála, þar sem skemman og þar með téður veggur hafi verið í vörslu vátryggðs, þ.e. A, og tjónið verði af verkinu eða við verkið, sbr. Hrd. 28.10.1999 í máli nr. 189/1999.

Álit.

Í máli þessu reynir á hvort A hafi með saknæmum hætti valdið því eða verið meðvaldur þess að veggur skemmunnar hrundi þannig að M eigi bótarétt úr ábyrgðartryggingu þeirri sem A hafði keypt hjá X. Kemur hér einkum til skoðunar hvort A hafi grafið of djúpt niður með skemmuveggnum eða rekið skóflu gröfunnar í vegginn og með því valdið því að hann hrundi. Þá er ennfremur til skoðunar hvort ábyrgðartrygging A taki til þess tjóns sem hér er til umfjöllunar. Samkvæmt 2. tl. 5. gr. í skilmálum fyrir ábyrgðartryggingu atvinnurekstrar tekur vátryggingin ekki til ábyrgðar vegna skemmda á munum sem vátryggður hefur að láni, til geymslu, sölu, flutnings eða eru af öðrum ástæðum í vörslu hans. Skv. 3. tl. sömu greinar tekur vátryggingin heldur ekki til ábyrgðar vegna skemmda á munum sem vátryggður tekur að sér að gera við, hreinsa setja upp eða vinna við með einum eða öðrum hætti, ef tjónið verður af verkinu eða við verkið. A vann ásamt M við að grafa fyrir drenlög meðfram vegg skemmunnar. Verður ekki á það fallist að veggurinn hafi verið í vörslum A eða hann hafi með einum eða öðrum hætti verið að vinna við sjálfan vegginn, þegar tjónið varð. Það verður því ekki undanþegið úr vátryggingunni með vísan til 5. gr. skilmálanna. Ennfremur hefur ekki verið sýnt fram á af X að umrædd skemma hafi að einhverju leyti verið í sameign A og M eða tilheyrt sameiginlegum búrekstri þeirra.

Eins og áður greindi virðist af fyrirbyggjandi gögnum mega ráða að skemman hafi í fyrstu verið notuð sem fjárhús og undir henni hafi verið áburðargeymsla. Notkun skemmunnar hafi svo verið breytt í vélageymslu. Af málsgögnum má ennfremur ráða að járnabinding í veggnum hafi verið áfátt og fær það stoð í umsögn bæjartæknifræðings í S. Þá virðist engin binding hafa verið á milli skemmugólfs og veggjar. Ætla verður að bæði A og M hafi vitað eða mátt vita um hið bága ásigkomulag skemmunnar að þessu leyti. Virðist reyndar ekki vera ágreiningur um það með aðilum. Við þessar aðstæður verður að telja að varasamt hafi verið að grafa fyrir drenlög meðfram veggnum á þann hátt sem þeir A og M gerðu. Verður og að telja að þeir hafi báðir átt að gera sér grein fyrir því. Sýndu þeir báðir gáleysi við verkið og eiga báðir sök á því hvernig fór. Hins vegar verður að telja ósannað að A hafi rekið skófluna í vegginn af því afli eða á einhvern þann hátt að rekja megri hrúnið sérstaklega til þess. Að framangreindu virtu verður sök A metin að hálfu á móti eigin sök M. Ber A því ábyrgð á tjóninu að hálfu. Þrátt fyrir skyldleika A og M er ekki annað komið fram en A hafi unnið við gröftinn sem eigandi gröfunnar og í það nánnum tengslum við rekstur hans á gröfunni að tjónið verði bætt úr ábyrgðartryggingunni að því marki sem A ber ábyrgð á því, sbr. 1. mgr. 2. gr. skilmálanna.

Niðurstaða.

Tjón M skal bætast að hálfu úr frjálsri ábyrgðartryggingu A hjá X.

Reykjavík, 21. mars 2000.

Rúnar Guðmundsson hdl.

Valgeir Pálsson hrl.

Jón Magnússon hrl.